

Sosyal Devlet

İçeriği Yazan: [Taşkın YAYLA](#) [1] Zaman: Cum, 01/08/2008 - 06:00

Yazar: Taşkın Yayla

Anayasa'nın 2. maddesi:

*"Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve **sosyal** bir hukuk devletidir."*

Anayasamızın 2. maddesinde değinildiği gibi; Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Sosyal devlet kavramı anayasamıza kadar girmiştir. Bu kavramın, anayasaya yerleştirilmesiyle yetinilmemiş, bir adım daha ileri gidilerek bu kavram devletin nitelikleri arasına dâhil edilmiştir. Bu dâhil edilmeye de sosyalliğe verilen önem bir kez daha vurgulanmıştır. Ancak verilen bu öneme rağmen teoriyle pratik arasında sorun çıkmaktadır. Günümüzde ortaya çıkan sorunları anlamamız için kısaca sosyal devletin ne olduğunu tanımlamamız gerekmektedir.

Yirminci yüzyılda Batı demokrasilerinde ortaya çıkmış olan sosyal devlet diğer adıyla refah devleti kavramı, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata müdahalesini meşru ve gerekli gören anlayışı ifade etmektedir. Sosyal devlet, bu özellikleriyle jandarma devlet anlayışından ayrılır. Liberal felsefe temelli jandarma devlet anlayışı, devletin görevlerini dışa karşı savunmayı ve yurt içinde düzen ve güvenliği sağlamaktan ibaret görmekte, özellikle devletin ekonomik hayata müdahalesini sadece gereksiz değil, aynı zamanda ekonominin doğal kanunlarının işleyişini bozacağı için, zararlı görmektedir.

Sosyal devlet, tanımı ve özellikleri itibarıyla sosyalist devletten de ayrılır. Üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti tamamen veya çok büyük ölçüde ortadan kaldıran ve ekonomik hayatın düzenini serbest rekabete değil, merkezi planlamaya dayandıran sosyalist devletin aksine; sosyal devlet, üretim araçları üzerinde özel mülkiyet hakkını ve özel teşebbüs hürriyetini tanır.

Yukarıdaki paragraflardan da anlaşılacağı gibi sosyal devletin ne olduğuna ilişkin genel bir çerçeve çizmiş olduk. Bu genel çerçeveden sonra asıl konumuz olan sorunu ele alalım. Bu sorun, Batı toplumlarının 19. yüzyıldan itibaren geçirdikleri değişimle başlamıştır. Devlet gözetiminden uzak biçimde kendi kurallarına göre işlemeye terk edilen piyasa ekonomisi; gelir ve servet eşitsizliği, sınıf çatışmaları gibi büyük sorunlara neden olmuştur. Bu sorunların çözümü ise gerekli sosyal tedbirleri alan sosyal devlet anlayışında bulunmuştur. Ancak bu anlayış günümüze kadar varlığını sürdürebilmiştir. Günümüzde sosyal devlet anlayışı çok cılızlaşmıştır. Bu anlayışın ortadan kalktığını söyleyemeyiz; ama o eski ağırlığını kaybetmiştir. Bunun da en önemli nedeni şu anki ekonomik sistem yani kapitalist ekonomik sistemdir. Bu ekonomik sistem, devletleri iki şıklı bir seçime sürüklemektedir. Bu seçim şöyle olmaktadır: ya devletler vatandaşlarını sosyal devlet doğrultusunda koruyup kollayacaklar ya da vatandaşlarını piyasa ekonomisinin insafına bırakacaklardır. Günümüzdeki eğilim git gide ikinci seçeneğe doğru gitmektedir; çünkü devletler küçülme eğilimindedirler. Küçülme eğiliminde olan devletler masrafları kısma çarelerini aramaktadırlar. Bu arayışta da sosyal devletin yapması gerekenler masraf olarak gözükmektedir.

Sonuç olarak sosyal devlet sorunu altında bir mücadele yaşanmaktadır. Bu mücadelenin bir cephesinde insan merkezli, diğer cephesinde ise para merkezli bir düşünce vardır. Bu mücadeleyi hangi cephe kazanırsa kazansın, esas kaybeden veya kazanan insan olacaktır. Bu yüzden insanlar sosyal devletin ne kadar önemli olduğunu anlamalı ve ona sahip çıkmalıdırlar.

Kaynak

Ergun Özbudun, "*Türk Anayasa Hukuku*", Yetkin Yayınları

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Toplumsal](#) [2]

Kaynak URL (17/05/2024 - 09:15 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/sosyal-devlet>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/taskin-yayla>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>